

Darrers treballs a les excavacions d'Ullastret:

la Necròpolis de Serra de Daró

La descoberta, l'any 1982, d'una necròpolis ibèrica a Serra de Daró, prop del poblat ibèric d'Ullastret, va saltar a la primera plana dels diaris. Avui oferim als nostres lectors un primer avanç d'urgència sobre aquest important jaciment arqueològic.

46 (110/Volum 3/febrer 1983

ciència 24)

El poblat ibèric d'Ullastret, conegut des del 1931, es troba assentat en el municipi del mateix nom, a la comarca del Baix Empordà. Consta de dos nuclis d'habitació importants; el més gran i conegut, en el turó anomenat puig de Sant Andreu i un altre menys conegut i excavat, i cronològicament més antic, en l'illa d'en Reixac.

Ullastret és un dels poblats ibèrics més grans de Catalunya i el seu àmbit territorial és considerable. Tota una sèrie de petits turons que l'envolten han donat restes arqueològiques, de diversa entitat, vestigis de llocs de vigilància, cabanes de pastors, etc., que estaven dintre el seu *hinterland*.

Entre aquests turons n'hi ha un, el puig de Serra, situat a 1 km. quasi exactament del puig de Sant Andreu, que havia estat observat repetidament pels arqueòlegs des de fa anys i s'hi havien trobat algunes restes ceràmiques de cronologia bastant vella dintre del conjunt d'Ullastret.

Aquest turó, que és propietat comunal del poble de Serra de Daró, ha estat utilitzat durant molt temps per extreure'n terres per a diversos treballs públics, canalització del riu Daró, reompliment de camps de cultiu, etc. En unes obres d'extracció de terres fetes fa poc per als treballs de canalització del riu es varen posar de manifest restes arqueològiques importants, consistents majorment en ceràmica; varen ser observades pel Sr. Sanchiz, col·laborador del Museu Municipal de Sant Feliu de Guíxols i comunicades al Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona (del qual depenen les excavacions i el museu d'Ullastret), i pel Sr. Lluís Esteve, director de l'esmentat museu de Sant Feliu.

Les excavacions, amb els corresponents permisos del servei d'Arqueologia de la Generalitat, i de l'Ajuntament de Serra de Daró, han estat fetes per l'equip del Centre d'Investigacions Arqueològiques

Serra de Daró, tomba 22

de Girona i dirigides per la qui subscriu.

Descripció del lloc i situació

El puig sobre el qual es troba el jaciment és d'origen eocènic, de forma allargada, d'1 km aproximat de longitud i una amplada variable de 200 a 300 m. És de formes molt suaus i aplanades i no té vegetació arbòria.

Pel seu costat est, limita amb l'antic estany d'Ullastret, igual com el puig de Sant Andreu, amb el qual està comunicat per un camí, sens dubte d'origen molt vell, que va resseguir el que era riba de l'antic llac i del qual queda un nom molt suggestiu: Camí d'Empúries. En un tram d'aquest camí hi ha un petit pont romà, situat al NO del puig de Serra.

La prospecció inicial del lloc va posar de manifest l'existència d'una sèrie de forats

fets recentment per saquejadors del jaciment.

Metodologia de treball

Les treballs es varen començar marcant un reticulat de quadres de 10x10 m sobre la zona on les troballes eren més abundants, amb els costats orientats uns de N a S i els altres d'E a O, subdividits en quatre quadrats de 5 x 5 m cada un. Es va començar l'excavació netejant els voltants dels forats fets pels clandestins i garbellant les terres que havien estat remogudes. Els materials trobats, entre els quals hi havia un considerable nombre d'ossos humans cremats, varen donar la seguretat, ja suposada, que el lloc era una necròpolis. L'excavació es va fer per quadres de 5x5 m, en els quals, amb molta cura, es feia un rebaix general fins a arribar al nivell

per Aurora Martín

Aurora Martín i Ortega (Barcelona, 1947) és llicenciada en arqueologia per la Universitat de Barcelona. Va ser professora del Col·legi Universitari de Girona del 1974 al 1976. Actualment és cap del Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona i directora de les excavacions de Roses i d'Ullastret. És autora de Excavacions a la Ciutadella de Roses i Ullastret, guia del Museu de les excavacions i de diversos articles de recerca arqueològica.

Serra de Daró, Pelike atic

d'aparició dels enterraments, que era molt som, i aquests es varen excavar com a unitats independents cada un d'ells. Tots se situaven en un plànol general, en el qual també es varen marcar els agrupaments de ceràmiques inidentificables com a sepultura, però que constituïen un conjunt de restes importants, i els elements aïllats que tenien suficient interès per si sols. De cada enterrament, se'n va dibuixar la planta i seccions cor-

responents.

Resultats preliminars de l'excavació

Els treballs han mostrat que es tracta d'una petita necròpolis del poblat d'Ullastret, amb una cronologia que va des dels darrers anys del segle V a.C. fins a meitat del segle IV a.C., encara

que hi ha alguns materials, molt escassos, una mica més moderns. Actualment el material està en procés de restauració i estudi.

Es van trobar un total d'uns 30 enterraments ben conservats i restes d'altres de destruïts. Alguns dels identificables tenien la part superior encapçada per les arades o altra maquinària d'extracció de terres que havia actuat sobre el lloc.

La major part de les sepultures ben determinades es varen concentrar en el primer quadre excavat. La superfície total de la necròpolis és d'uns 100 m². A l'entorn d'aquest nucli no es varen trobar restes arqueològiques i les terres que l'envoltaven eren totalment estèrils, encara que no es descarta la possibilitat que en el mateix puig pugui haver-hi altres nuclis, els quals, per ara, no han posat de manifest els sondejos i rases de prospecció realitzats. El que sí que es va trobar en diversos indrets del turó varen ser restes d'un nivell d'habitació, bastant pobra pel que sembla, de meitat o final del segle VI a.C.

Entre els materials ceràmics trobats cal remarcar la presència d'una notable quantitat de vasos àtics, molt semblants als que s'utilitzaven en el poblat i que sovint varen usar-se com a urnes cineràries. També hi ha molts elements metàl·lics, sobretot fibules de bronze i en canvi, només s'han trobat armes en un enterrament.

A més de l'estudi de les restes de cultura material, s'està treballant també en el de les antropològiques i de fauna. Està en projecte una prospecció geofísica del lloc.

M. Aurora Martín